

ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ ЗА РАБОТАТА НА СЕКТОРОТ ЗА ГРАНИЧНА ВЕТЕРИНАРНА ИНСПЕКЦИЈА ЗА 2014 ГОДИНА

I. ВОВЕД

Определбата на Република Македонија за пристапување во ЕУ и должностите за спроведување на Спогодбата за стабилизација и асоцијација, ја утврдуваат потребата за усогласување на националното законодавство од областа на безбедноста на храната со соодветното ЕУ Acquis, како и негова целосна имплементација во секторот храна.

Поглавјето 12 од Националната Програма за усвојување на правото на Европската Унија, Безбедност на храна, ветеринарна и фитосанитарна политика, преку соодветните надлежни органи одговорни за безбедност на храната во Република Македонија, детално ја разработува оваа област, почнувајќи од примарното производство на храна до нејзината употреба од страна на крајниот потрошувач.

Со одредени број легислативни акти (опфатени со Поглавјето 12), Европската Унија го дефинира системот на безбедност на храна како единствен систем од фарма до трпеца, со покривање на сите сектори на ланецот на исхрана, вклучително и производството на добиточна храна и исхрана на животните, примарното производство, преработката на храната, складирањето и дистрибуцијата, здравствената заштита и благосостојба на животните.

Агенција за храна и ветеринарство на Република Македонија (понатаму во текстот АХВ) ја воспостави својата функција со донесување на Законот за безбедност на храната (“Службен весник на Република Македонија“ бр 157/10) од 01 јануари 2011 година.

АХВ, е самостоен орган на државната управа со својство на правно лице, и е надлежен орган за вршење на работите во областа на безбедноста на храна и храна за животни, спроведување, контрола, надзор и следење на ветеринарните активности во областа на здравствената заштита на животните, нивна благосостојба, ветеринарното јавно здравство, како и контрола на лаборатории кои даваат поддршка за потребите на Агенцијата.

АХВ, контролните системи во интегрираниот систем на контрола на храна ги класифицира во 11 области меѓу кои и : контролен систем за храна од животинско потекло (Control system for food of animal origin); контролен систем за увоз на храна од животинско потекло (Control system for imports of food of animal origin); контролен систем за генерална безбедност на храната (Control system for general food hygiene) контролен систем за увоз на храна од растително потекло (Control system for imports of food of plant origin); контролен систем за пестициди

(Control system for pesticides); и контролен систем за благосостојба на животните (Control system for animal welfare).

Согласно Правилникот за систематизација на работните места во состав на АХВ Бр. 01-4071/3 од 09.10.2012 година, како и измените и дополните со Бр. 01-2137/1 од 07.05.2013 година, Бр. 01-539/1 од 29.01.2015 година како и Бр. 01-795/1 од 05.02.2015 година, функционираат седум сектори и тоа: Сектор за гранична инспекција, Сектор за здравствена заштита и благосостојба на животните, Сектор за ветеринарно јавно здравство, Сектор за храна од неживотинско потекло, Сектор за ЕУ и меѓународна соработка, Сектор за правни и административни работи и Сектор за стручна поддршка.

На централно ниво Секторот за гранична инспекција опфаќа три одделенија и тоа: Одделение за државна ветеринарна инспекција за граничен премин, Одделение за меѓународна трговија и сертификација, и Одделение за државна инспекција за граничен премин за храна од неживотинско потекло.

Ветеринарната инспекција на граничните премини е организирана во состав на Одделението за државна ветеринарна инспекција за граничен премин, кое на централно ниво брои 4 државни службеници- доктори по ветеринарна медицина. Граничните премини каде се дозволени увозот и провозот на пратките опфатени со Законот за ветеринарното здравство ги определува Владата на Република Македонија со Одлука („Службен весник на Република Македонија“ бр. 59/2010). Ветеринарната проверка и преглед на пратки живи животни, производи и нуспроизводи од животинско потекло се спроведуваа од страна на **19 официјални ветеринари распоредени на ветеринарни инспекциски места на 9 гранични премини.**

Обврската на Република Македонија да организира ветеринарна контрола на граничните премини произлегува од Законот за ветеринарното здравство, Кодексот на Меѓународната организација за здравствена заштита на животните (ОИЕ) со седиште во Париз чиј член е и Република Македонија, меѓународните билатерални договори за соработка во областа на ветеринарството и меѓународните конвенции за контрола на стоки на границите.

Врз основа на Законот за ветеринарно здравство, официјалниот ветеринар на граничниот премин при службен надзор и контрола има право и должност да врши ветеринарни проверки и прегледи на пратките со живи животни и производи од животинско потекло.

Секторот за гранична ветеринарна инспекција во идниот период ќе продолжи да ги спроведува активностите во делот на усогласување на легислативата согласно европските стандарди, што суштински преставува усогласување и примена на ЕУ принципите и политиките во согласност со европските норми, преку спроведување на веќе изготвените законски акти како и со донесување на идните, предвидени со

Поглавјето 12 од Националната програма за усвојување на правото на Европската Унија.

Спроведување на горенаведените активности ќе придонесе за непречено остварување на целосната легислатива од областа на ветеринарното здравство во делот на граничната ветеринарна инспекција, со што би се постигнало соодветно управување во ветеринарната инспекциска служба од една страна и воспоставување контролен систем компатибилен со контролниот во ЕУ од друга страна, но и директна одговорност од страна на ветеринарните инспекциски служби, а како последица на тоа, успешно спроведени ветеринарни контроли согласно високите ЕУ стандарди.

Со овој нов реорганизиран концепт, Секторот за гранична инспекција (понатаму во текстот: Сектор за ГИ)- со трите одделенија како дел од **АХВ**, во текот на 2014 година вложи посебни напори за реализација на неколку проекти од исклучителна важност за воспоставувањето на контролен систем компатибилен со контролниот во ЕУ, се со цел да се зголеми ефикасноста и ефективноста на инспекциските контроли при што нема да биде доведено во прашање здравјето на луѓето, животните и животната средина, и тоа:

1. Идентификување на приоритетните области и активности **за олеснување на меѓународната трговија, ја наметна** потребата АХВ да спроведе активности за намалување на трошоците и олеснување на трговијата. Проектот кој беше инициран и подржан од Светска Банка (*World Bank*) - Меѓународната Финансиска Корпорација (*IFC Europe and Central Asia Department - Regional Trade Logistics Project*). Согласно акциониот план, Секторот за ГИ пристапи кон реализација на низа активности за олеснување на меѓународната трговијата, што секако е во насока со препораките на ЕУ за воспоставување на инспекциски контроли согласно високите ЕУ стандарди и добрите практики. За таа цел, **за прв пат е развиен МОНИТОРИНГ ПЛАН за пратки од увоз.**
2. Врз основа на направената анализа на ризик во 2013 година се **изготвија 4 планови за мониторинг на пратките од увоз за 2014 година:** за храна од животинско потекло, храна за исхрана на животни, храна од неживотинско потекло и за материјали кои доаѓаат во контакт со храната. Истовремено започнавме со измена на законодавството со цел имплементација на плановите за мониторинг.
3. Во поглед на правната рамка за спроведување на плановите за мониторинг, донесено е Упатство за спроведување на годишната програма за мониторинг на храната од животинско и неживотинско потекло, храната за животни и материјалите кои доаѓаат во контакт со храната од увоз за 2014 година. Исто така, донесена е и стратегија за анализа на ризик која ги опфаќа активностите предвидени за 2014 година во поглед на олеснување на меѓународната трговија и ефективна и ефикасна инспекциска контрола која обезбедува заштита на здравјето на луѓето и животните.

4. Со воспоставување на погоре наведениот **Мониторинг план**, се очекува:
- **Намалување на фреквенцијата на преглед на пратките на граничен премин;**
 - **Намалување на времетраењето на прегледот со поедноставување на увозните постапки** со намалување, усогласување и хармонизирање на документираните барања и постапки, што секако е основа и за воспоставување на меѓуагенциска координација (SPS надлежни органи со Царинската управа) во областа на управување со ризик и контрола на увозно/извозните постапки, кои се есенцијални во воспоставувањето на билатералната и регионалната соработка;
 - **Редуцирање на пратките од увоз** кои ќе подлежат на земање на мостра за лабораториски анализи при што значително би се намалил бројот на пратките кои ќе подлежат на лабораториска анализа за околу 50% во споредба со досегашните пратки;
 - **Намалување на финансиските надоместоци** поврзани со увозно/извозните постапки;
 - **Ставање на јавното мислење во фокусот на вниманието на надлежните органи** за ветеринарна контрола, безбедност на храна и санитарната-фитосанитарната контрола.
5. Како дополнителна активност за поддршка на процесот на имплементирање на Мониторинг планот врз база на ризик анализа за пратките од увоз која започна во 2013 година и продолжи во текот на целата 2014 година е: **надogradба и подобрување на сите модули од “Главен информативен систем за гранична инспекција”** кој е оперативен софтверски систем за граничната инспекција од 2007 година. Во рамки на оваа активност се изготви и се имплементира комплетно нов модул за увоз на храна од неживотинско потекло.
6. Согласно активностите предвидени со рамковниот договор од инструментот ИПА 2015 Капацитетите за вршење ветеринарни контроли при увозот на граничните премини ќе бидат дополнително зајакнати со изградба на објекти и опремување на ветеринарното инспекциско место на граничен премин –Блаце. Активноста е поддржана преку инструментот - ИПА 2015, од каде се обезбедени се средства за склучување на договор за започнување на изградба на објекти на ГП Блаце за ветеринарна и фитосанитарна контрола, како и договор за надзор над изградбата. ВИМ на ГП Блаце е главната артерија за проток на пратки од животинско потекло, кои како прекуокеански пратки најчесто од САД, Бразил и Аргентина пристигнуваат на пристаништето во Бар-Црна Гора, како и од пристаништето во Драч-Албанија. Со подобрување на патната инфраструктура во северниот дел на Република Албанија значително се зголеми бројот на транспортни компании кои го избираат токму овој ГП а

не ГП Кафасан, поради географската местоположба и близината до главиот град на Република Македонија. Инспекциското место на ГП Кафасан, сеуште нема исполнети условите за добивање на градежни дозволи од причина што не е завршена експропријацијата на земјиштето каде треба да бидат изградени објектите.

Соработката со Меѓународната Финансиска Корпорација која се воспостави во 2014 година, ќе продолжи и во 2015 година, при што ќе се воведат софтверска поддршка за нотифицирање на небезбедните пратки кои се увезуваат на граничните премини (по примерот на RASFF сисемот), како и софтвер за собирање на податоци од овластените лаборатории. Пред целосна имплементација на мониторинг плановите предвидена е обука за официјалните ветеринари и државните инспектори за храна на граничните премини и завршување на активностите за воведување и подобрување на модулите на “Главниот информативен систем за гранична инспекција”.

Секторот за ГИ- со трите одделенија како дел од **АХВ во текот на 2014 година** продолжи и со тековните **активностите во процесот на:**

- **усвојување на препораките** добиени од Кодекс алиментариус, Светската организација за заштита на здравјето на животните (OIE), Европската агенција за безбедност на храна (ЕФСА),
- **спроведување на најдобрите практики** согласно европските стандарди, се со цел подобрување на деловната клима во Република Македонија како дел од државите на Западен Балкан и нивниот стремеж-интегрирање во Евроатлантските структури, во таа насока и
- **спроведување на насоките од ЦЕФТА-Договорот за слободна трговија** како дел од пактот за стабилност за земјите од југоисточна Европа, како и
- **Спроведување на активностите во делот на веќе воспоставениот Систем на Интегрираното гранично управување**, врз основа на Стратегијата за интегрираното гранично управување и Националниот акционен план за интегрирано гранично управување, со што се овозможува олеснување на протокот на лица и стоки преку државната граница.

АХВ како орган вклучен во Интегрираното гранично управување, преку **Секторот за гранична инспекција во 2014 година**, продолжи со превземање организирани и координирани мерки посебно **со царинските служби и граничната полиција како и сите други јавни служби присутни на граничните премини** во надзорот на законитоста на влезот и излезот на стоки и превозни средства, спречувањето и откривањето на сите видови на шверц преку граничните премини, контрола и спречувањето на преносот на материи и заразни болести што ги загрозуваат луѓето и стоките. **Активности во рамки на Националниот координативен центар за Интегрирано гранично управување -ИГУ**

Активностите во рамки на Националниот координативен центар за Интегрирано гранично управување воглавно се однесуваат на тековни **координации** меѓу

институциите кои се дел од ИГУ и тоа пред се со Царинската управа, и Министерството за внатрешни работи и Министерството за надворешни работи.

Во текот на 2014 година во координација со колеги од Секторот за европска унија и полициски советници од СГРМ учествуваме во креирање на идната петгодишна **стратегија за интегрирано гранично управување**, како и **петгодишниот и годишниот акциски план**, кој во Јануари 2015 година е испратен на мислење во седиштето на Европската комисија во Брисел.

Преку Кабинетот на Директорот на бирото за јавна безбедност до министерот е доставена проблемска информација за непостапувањето на Агенцијата за управување со одземен имот во случаи на заплена на жива стока. За проблемот, информација беше доставена и до Владата на РМ, по што произлезе обврзувачки заклучок за Агенцијата, но и понатаму проблемот не е решен. **Стратешка анализа** се изработува врз основа на добиените податоци од Министерствата кои учествуваат во работата на НКЦГУ и тоа преку офицерите за врска од надлежните министерства како и институциите деташирани во НКЦГУ за тримесечен период.

Редовни состаноци на **Националното советодавно тело** кое е работно тело на НКЦГУ во чиј состав се вклучени офицерите за врска од сите министерства и институции и чиј претседател е Заменикот на Националниот Координатор.

Следење и подготвување на тековни извештаи за Rasff системот (Rapid Alert System for Food and Feed) т.е. припрема на дневни и неделни табели и редовно проследување на истите.

Официјалните контроли при увоз на храна од неживотинско потекло и предмети и материјали кои доаѓаат во контакт со храна на граничен премин е организирана во состав на Одделението за државна инспекција на граничен премин за храна од неживотинско потекло. Увозот на храна од неживотинско потекло и предмети и материјали кои доаѓаат во контакт со храна се врши на 10 гранични премини, а инспекциските места на граничен премин за проверка и преглед на пратки со храна од неживотинско потекло кои се увезуваат во Република Македонија се определени со **Решението за определување на инспекциски места на граничен премин за увоз на храна од неживотинско потекло („Службен весник на Република Македонија“ бр.161/2011 и 68/2013).**

Во рамките на Секторот за гранична инспекција, во Одделението за меѓународна трговија и сертификација се врши и усогласување, односно изработка на ветеринарно-здравствени сертификати за увоз во Република Македонија на живи животни, аквакултура и производи од животинско потекло, како и здравствени сертификати за увоз на нус производи и храна за исхрана на животни. Покрај увозната сертификација, се изработуваат и извозните ветеринарно здравствени сертификати за земјите на Европската Унија и други трети земји, со кои Република Македонија има соработка во делот на нејзините надлежности.

Во тек на 2014 година вкупно се изработени 40 ветеринарно-здравствени сертификати на повеќе светски јазици.

Моделите на ветеринарно-здравствените сертификати наменети за увоз во Република Македонија, се пропишуваат во подзаконските акти и се во согласност со европското законодавство. Во рамките на Одделението за меѓународна трговија и сертификација се врши кореспонденција со надлежните органи, амбасадите и дипломатските претставништва на земјите извознички со цел усогласување на условите за увоз и ветеринарно-здравствените сертификати во смисла на поедноставување на постапките и олеснување на трговијата.

ЦЕФТА

Како дел од Процесот на стабилизација и асоцијација, во 2006 година Република Македонија го потпиша ЦЕФТА договорот. ЦЕФТА 2006 претставува сеопфатен договор за слободна трговија, кој цели кон целосна либерализација на трговијата во регионот, како и кон решавање на различните нецарински бариери во трговијата, кои меѓу другото ги вклучуваат и санитарните и фитосанитарни прашања. Агенцијата за храна и ветеринарство, е надлежна институција за спроведување на релевантната СПС политика во Република Македонија, како во решавањето на одредени задачи и прашања во однос на истата. Согласно оваа надлежност, Агенцијата за храна и ветеринарство е задолжена за доставување на информации и надградување на ЦЕФТА СПС дата базата, која е воспоставена во текот на 2014 година, а која што претставува важен инструмент за трговските партнери, како во рамките на ЦЕФТА, така и на меѓународно ниво.

Следејќи го принципот на ротација на земјите членки за претседавање, во 2014 година Република Македонија по втор пат после 2007 година претседаваше со ЦЕФТА 2006 Договорот.

Во рамки на претседавањето на Република Македонија со ЦЕФТА 2006, на 9 – 10 јуни 2014 година во Скопје се одржа официјален состанок на Поткомитет на ЦЕФТА за земјоделство кој ги вклучува и санитарните и фитосанитарните прашања.

Од 19 до 20 Ноември во рамки на ЦЕФТА неделата што се одржа во Скопје, беа организирани работни сесии и дискусии на кои беа разменети искуства од примената на ЦЕФТА договорот со цел да се подобри севкупната економска соработка во регионот.

Настанот беше вовед во седницата на Мешовитиот комитет на ЦЕФТА на која беа финализирани активностите од претседателството на Македонија со ЦЕФТА во 2014 година.

СТО

Република Македонија како земја членка на Светската Трговска Организација и потписник на Спогодбата за примена на Санитарни и фитосанитарни мерки, има обврска да почитува одредени правила во делот на трговијата со живи животни и

производи од животинско и неживотинско потекло, во делот на нивниот увоз и спроведување на официјалните контроли.

Агенцијата за храна и ветеринарство има надлежност за донесување и воспоставување на санитарни мерки, кои имаат за цел да го заштитат јавното здравје и здравјето на животните, а во исто време е и надлежна институција за спроведување на обврските кои произлегуваат од СПС спогодбата. Согласно Одлуката за изменување и дополнување на Одлуката за формирање на информативни и контактни тела на Владата на Република Македонија за Светската трговска организација, донесена од Владата на Република Македонија под бр. 41-10606/1-13 од 14.01.2014, националното Информативно тело за санитарни и фитосанитарни мерки е воспоставено во Агенцијата за храна и ветеринарство. Исто така, од Агенцијата за храна и ветеринарство номинирани се одговорни лица за одговарање на релевантни прашања од другите земји.

При тоа треба да се спомене дека санитарните и фитосанитарните мерки се воспоставуваат врз основа на меѓународно признаени стандарди, насоки и препораки и истите можат директно или индиректно да влијаат на меѓународната трговија.

Во доставениот извештај се презентира работењето на **Секторот за гранична инспекција-Одделение за државна ветеринарна инспекција на граничен премин, Одделение за меѓународна трговија и сертификација и Одделение за државна инспекција за граничен премин за храна од неживотинско потекло во 2014 година**. Извештајот се состои од осум дела и тоа: Дел 1- Општ преглед на фреквенција на пратки во увоз и транзит на ветеринарни инспекциски места на граничните премини во Република Македонија во 2014 година, Дел 2- Преглед на увезени пратки млеко и производи од млеко во 2014 година, Дел 3- Преглед на увезени пратки месо и производи од месо во 2014 година, Дел 4- Преглед на увезени пратки акватични животни и производи од аквакултура во 2014 година, Дел 5- Преглед на увезени пратки живи животни во 2014 година, Дел 6- Остварени финансиски средства од проверки и прегледи на пратки од животинско потекло на ветеринарни инспекциски места на гранични премини во 2014 година, Дел 7- Остварени финансиски средства од проверки и прегледи на пратки од животинско потекло на ветеринарни инспекциски места на гранични премини во 2014 година, Дел 8-Преглед на пратки кои при увозната постапка на инспекциски места на граничните премини во Република Македонија во 2014 година се предмет на лабораториска анализа како и предмет на уништување или враќање во земјата на потекло, Дел 9-Преглед на контролирани и увезени пратки од неживотинско потекло во 2014 година и Дел 10- Преглед на контролирани и увезени пратки производи и материјали што доаѓаат во контакт со храна во 2014 година.

II. ПРИЛОГ

ДЕЛ 1

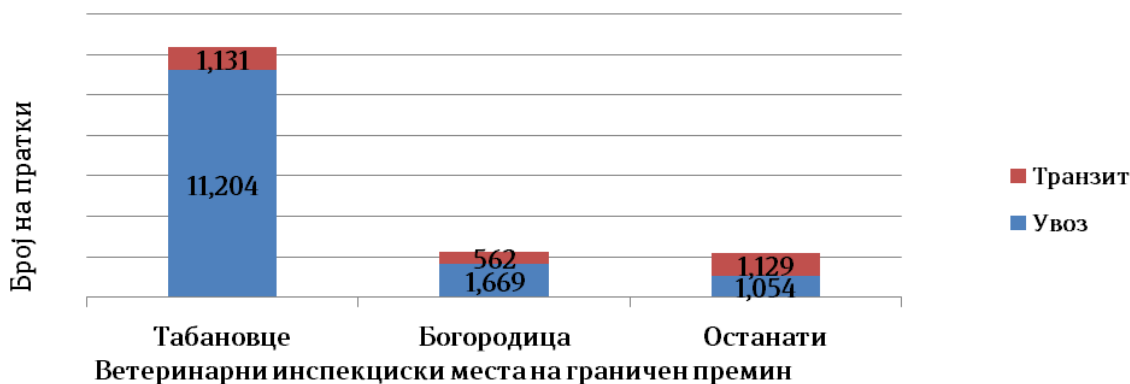
ОПШТ ПРЕГЛЕД НА ФРЕКВЕНЦИЈА НА ПРАТКИ ВО УВОЗ И ТРАНЗИТ НА ВЕТЕРИНАРНИ ИНСПЕКЦИСКИ МЕСТА НА ГРАНИЧНИТЕ ПРЕМИНИ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ВО 2014 ГОДИНА

Во 2014 година увезени се 13.927 пратки, при што најголем број пратки се увезени на ветеринарното инспекциско место на граничен премин Табановце и тоа 80%. На ветеринарното инспекциско место на граничен премин Богородица се увезени 12% пратки, а останатите 7% од увезените пратки се внесени на другите ветеринарни инспекциски места на граничен премин.

Во 2014 година има вкупно 2.822 пратки во транзит, од кои 1.131 пратки минале на ветеринарното инспекциско место на граничен премин Табановце, 562 пратки на Богородица, 903 пратки на ветеринарното инспекциско место на граничен премин Деве Баир, 133 пратки на Ново Село, 82 пратки на Кафасан, додека значително помалку пратки транзитирале низ останатите ветеринарно инспекциски места, и тоа 8 пратки на Блаце и 3 пратки на Меџитлија. (табела 1 и слика 1).

Табела 1: Број на пратки од животинско потекло кои се увезени и транзитирале на ветеринарни инспекциски места на граничен премин во 2014 година

Ветеринарни инспекциски места на граничен премин	Увоз	Транзит	Вкупно
Табановце	11.204	1.131	12.335
Богородица	1.669	562	2.231
Деве Баир	391	903	1.294
Кафасан	330	82	412
Меџитлија	126	3	129
Аеродром Скопје	73	0	73
Ново Село	68	133	201
Блаце	66	8	74
Вкупно	13.927	2.822	16.749

Слика 1. Вкупен број на увезени и транзитни пратки на ветеринарни инспекциски места на граничен премин во 2014 година

Во периодот од 2009 до 2014 година во Република Македонија просечниот број на внесени – увезени пратки е 12.856, а просечниот број на пратки во транзит е 2.986.

Споредбено во периодот од 2009 до 2014, број на увезени пратки линеарно се зголемува, што не е случај и со пратките во транзит, каде се забележува благ пад на пратките во транзит.

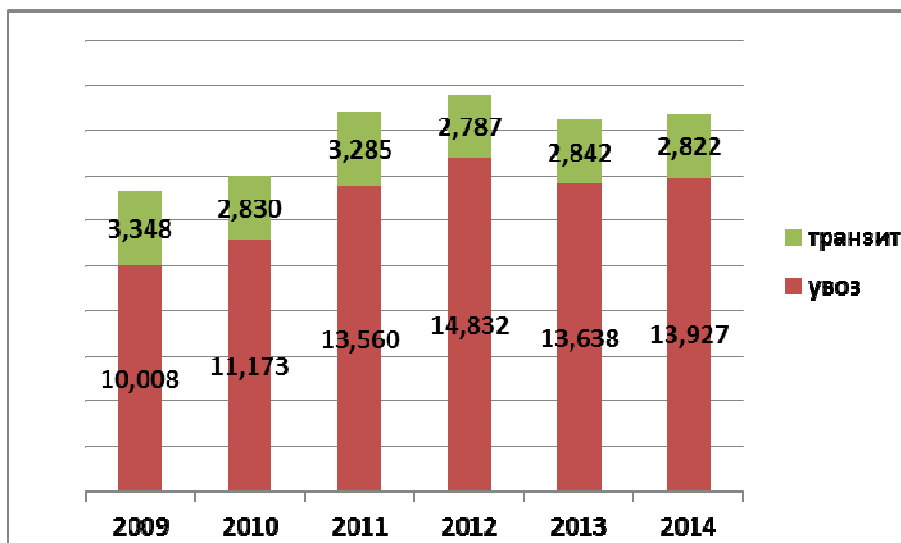
Споредбено 2014 година со 2013 година, бројот на пратки од увоз е со незначителен пораст од 2 %, додека пак незабележителен пад од 1% има кај пратките од животинско потекло кои транзитирале низ Република Македонија.

Пикот во однос на бројот на увезени пратки за периодот од шест години: 2009 до 2014 година, согласно податоците, останува да важи за 2012 година, што не е случај и кај бројот на пратки во транзит, пикот е во 2009 година.

Во однос на просекот, во 2013 година, бројот на пратки од увоз е зголемен за 8%, а на пратките во транзит е намален за 5,5% (табела 2 и слика 2).

Табела 2: Број на пратки кои поминале на граничните премини при увоз и транзит во Република Македонија од 2009 до 2014 година

	Година						Просечно 2009-2014
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	
Увоз	10.008	11.173	13.560	14.832	13.638	13.927	12.856
Транзит	3.348	2.830	3.285	2.787	2.842	2.822	2.986
Вкупно	13.356	14.003	16.845	17.619	16.480	16.749	15.661

Слика 2. Вкупен проток на пратки од животинско потекло (при увоз и транзит) на ветеринарни инспекциски места на граничен премин во периодот од 2009 до 2014 година

ДЕЛ 2

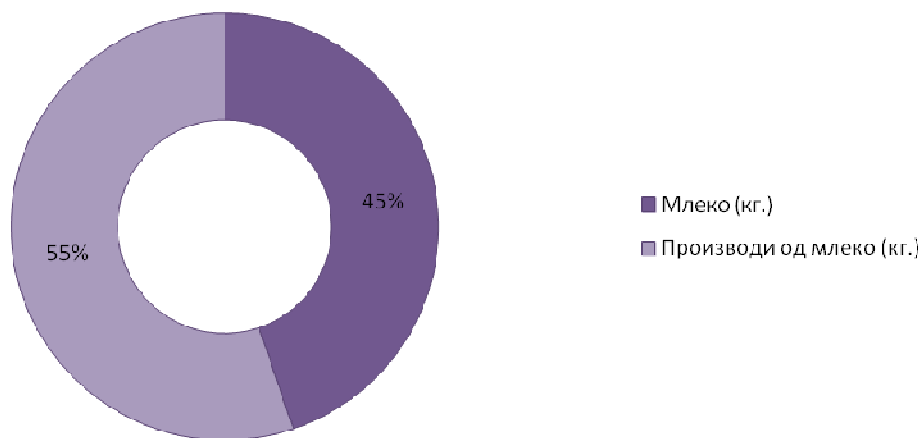
ПРЕГЛЕД НА УВЕЗЕНИ ПРАТКИ МЛЕКО И ПРОИЗВОДИ ОД МЛЕКО ВО 2014 ГОДИНА

Во 2014 година во Република Македонија увезени се вкупно 974 пратки односно 15.756.919 килограми млеко и тоа само на ветеринарното инспекциско место на граничен премин Табановце. Најголем увоз на млеко има од земјите од регионот или ЦЕФТА договорот и тоа: 574 пратки (11.296.562 кг или 72%) од Босна и Херцеговина, Србија со 147 пратки (2.107.983 кг или 13.4%). Со значителен удел во увозот на млеко се истакнуваат и земјите од Европската Унија: Хрватска со 150 пратки (808.862 кг или 5.1%), Словенија со 80 пратки (1.469.993 кг или 9%). Останатите 73.519 кг или околу 0.5% се увоз од Белгија, Германија, Словачка, Франција и Шпанија.

Ситуацијата на откриени резидуи- **Афлатоксин** во млекото со потекло од Србија и Хрватска, која беше објавена во 2013 година се одрази со негативен тренд/ пад на увезени количини млеко од овие држави и во 2014 година. Споредбено со 2012 година увозот на млеко од Србија бележи пад од 68%, односно 70% од Хрватска во споредба со увезените количини млеко од овие земји пред 2013 година т.е. во 2012 година. Како последица од ова се забележува висок раст од 187% на количините увезено млеко од Словенија во 2014, споредбено со 2012 година (512.081 кг во 2012 год.).

Во вкупната количина на млеко и производи од млеко (4.480 пратки, односно 35.172.127 кг) што се увезени во Република Македонија во текот на 2014 година, производите од млеко учествуваат со 55.2%, односно увезени се вкупно 3.506 пратки или 19.415.208 килограми (слика 3 и табела 3).

Односот на увезено количеството млеко и производи од млеко во 2014 година

Слика 3. Приказ на соодносот на увезени количини млеко и производи од млеко 2014 година

Табела 3: Број на пратки и количина во килограми производи од млеко кои поминале на граничните премини при увоз во Република Македонија во 2014 година

Ветеринарни инспекциски места на граничен премин	Број на пратки производи од млеко	Количина (кг), производи од млеко
Табановце	3.254	18.356.812
Богородица	145	632.508
Деве Баир	61	295.364
Меџитлија	19	85.756
Ќафасан	13	20.820
Аеродром Скопје	7	231
Ново Село	7	23.717
Блаце	/	/
Вкупно	3.506	19.415.208

Дел 3.1

Преглед на увезени пратки производи од млеко по Граничен премин

Табановце

Како што може да се види од табела 3, најголем број на пратки на производи од млеко (3254 пратки) во нашата земја во 2014 година влегле на ветеринарно инспекциско место на граничен премин Табановце, што претставува 92.8% од вкупниот број на пратки. Како земја најголем извозник на производи од млеко во Република Македонија, се јавува Србија со 5.629.351 кг или 703 пратки, што претставува 29% вкупната увезена количина. Со значителен процент се истакнуваат и следните земји: Германија (4.781.965 кг или 24.6%), Босна и Херцеговина (1.527.674 или 7.9%), Хрватска (1.505.784кг или 7.6%), Полска (997.123 кг или 5.1%), Словенија (979.111 или 5%). Останатите 20.8% производи од млеко се увоз од Австрија, Англија, Белгија, Данска, Словачка, Унгарија, Франција, Чешка.

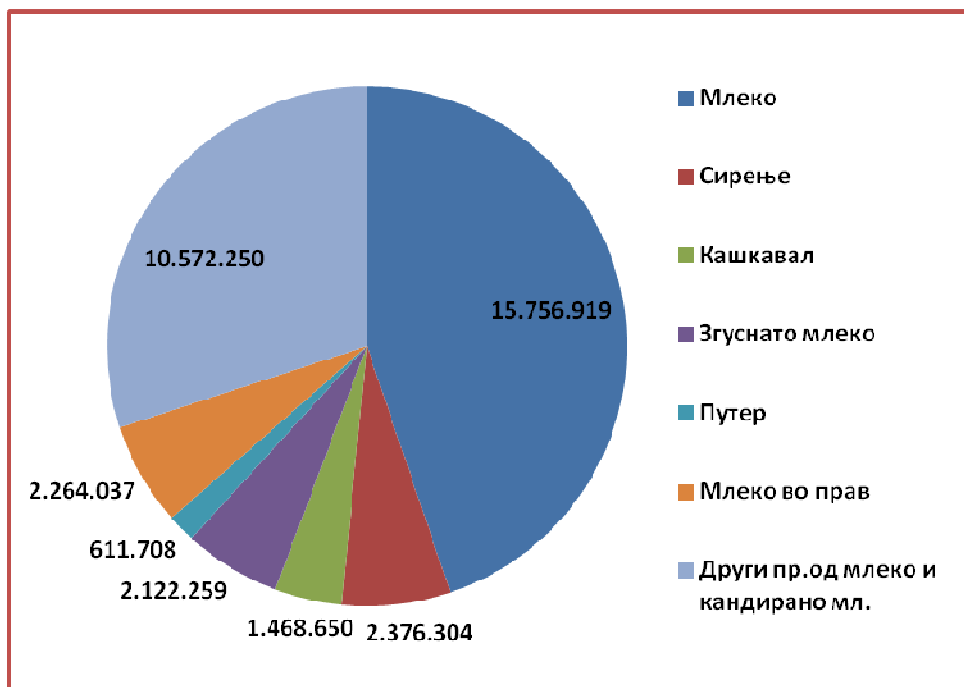
Богородица

На ветеринарно инспекциско место на граничен премин Богородица во текот на 2014 година влегле 145 пратки производи од млеко или 632.508 килограми, што претставува 3.3% од вкупно увезена количина производи од млеко во 2014 година. Најголема количина на производи увезена е од Грција, и тоа 442.207 кг, односно 69.9%. Следуваат Романија, Италија и Германија со 86.420 кг, 37.710кг и 37.450 кг соодветно. Како извозници на производи од млеко во Република Македонија со учество од 4.6% се јавуваат и Англија, Белгија, САД и Швајцарија.

Деве Баир

1.5% од вкупната количина на производи од млеко во 2014 година увезени се преку ветеринарно инспекциско место на граничен премин Деве Баир. Со најголем процент, односно 76.8% се јавува Романија. Следува Бугарија со количина од 52.346 кг или 17.7%. Германија, Данска, Полска и Холандија учествуваат со 5.5%

Увезената количина на производи од млеко на граничните премини **Ќафасан, Мецитлија, Аеродром Александар Велики и Ново Село** е незначителна во однос на горенаведените премини, односно преку овие гранични премини увезени се вкупно 130.524 кг односно само 0.7%.

Слика 4. Количини во килограми на увезено млеко и различни видови производи од млеко во 2014 година во Република Македонија

ДЕЛ 3

ПРЕГЛЕД НА УВЕЗЕНИ ПРАТКИ МЕСО И ПРОИЗВОДИ ОД МЕСО ВО 2014 ГОДИНА

Во 2014 година во Р. Македонија увезени се вкупно 4.741 пратки односно 64.768.284 килограми месо.

Месото од живина опфаќа 60% од вкупното увезено месо за 2014 година, со 2.928 увезени пратки односно 38.567.805 килограми.

Говедското месо опфаќа 22% од вкупното увезено месо за 2014 година, со 1.050 увезени пратки односно 14.635.577 килограми.

Свинското месо опфаќа 18% од вкупното увезено месо за 2014 година, со 763 увезени пратки односно 11.564.922 килограми.

Табела 4: Број на пратки и количина во килограми на месо и производи од месо кои поминале на граничните премини при увоз во Република Македонија во 2014 година

Вид на пратка	Количина во килограми	Број на пратки
живинско месо	25.459.026	1.964

механички обескостено месо од живина	10.341.260	627
говедско месо	9.602.401	805
свинско месо	11.012.712	692
живински внатрешни органи	2.767.519	337
говедски внатрешни органи	563.597	245
свински внатрешни органи	552.210	71
производи од месо	7.667.606	1.697
Вкупно	72.619.110	6.438

Дел 3.1

Преглед на увезени пратки производи од месо по Граничен премин

Табановце

Најголем број на пратки на месо во нашата земја во 2014 година влегле на ветеринарно инспекциско место на граничен премин Табановце, 3 529 пратки, со количина од 45.459.728 кг во нашата земја во 2014 година влегле на ветеринарно инспекциско место на граничен премин Табановце, што претставува 75% од вкупниот број на пратки (табела 5). При тоа 1924 пратки односно 22.706.979 кг се месо од живина, 989 пратки односно 13.952.389 кг се говедско месо и 616 пратки односно 8.800.360 кг се свинско месо. Најголем број на увезените пратки месо на овој граничен премин се со потекло од земјите членки на Европската Унија, и тоа пред се од: Германија со 8.963.249 или 638 пратки што претставува 20% од вкупната увезена количина, Полска со 7.416.555 кг или 16% од вкупната увезена количина, Австрија со 5.374.462 кг или 676 пратки што претставува 12% од увозот на месо, Словенија со 2.735.338 кг или 301 пратка, што претставува 6% од увозот на месо. Останатите земји во речиси еднаков процент учествуваат во извозот на месо во Република Македонија, а тие се: Холандија, Италија, Србија, Белгија, Унгарија и други.

Богородица

Во 2014 година на ветеринарно инспекциско место на граничен премин Богородица влегле 837 пратки, односно 13.445.788 кг, што претставува 18 % од вкупниот број на пратки на месо од увоз (табела 5). Од оваа количина, 698 пратки односно 10.663.265 кг се месо од живина, 124 пратки односно 2.518.584кг се свинско месо и 15 пратки односно 263.939кг се говедско месо. При тоа најголемиот број на пратки се увоз од свинско и пилешко месо со потекло од преку-океанските земји, и тоа Канада и Бразил. Имено, од Бразил вкупно се увезени 211 пратки на месо од живина, со количина од 5.004.449 кг, што претставува 37% од вкупниот број на увезени пратки. Останатиот поголем дел на увезени пратки се по потекло од

Канада, со вкупно 114 пратки на месо од живина и свинско месо, односно 2.727.363 кг што е 20% од вкупниот број пратки месо од увоз.

Деве Баир

Во 2014 година на ветеринарно инспекциско место на граничен премин Деве Баир влегле 189 пратки, односно 2.037.571 кг, што претставува 4% од вкупниот број на пратки на месо од увоз (табела 5). Од оваа количина, 149 пратки односно 1.694.208 кг се месо од живина, 21 пратка односно 204.099 кг се свинско месо и 19 пратки односно 139.264 кг се говедско месо. При тоа најголемиот број на пратки се увоз од Бугарија, и тоа 64 пратки односно 726.108кг, Романија со 62 пратки односно 870.896 кг, значително помал е увозот на месо од Шпанија, со 15 пратки односно 150.998кг на месо, Германија со 12 пратки односно 127.365 кг на месо. Останатите пратки на месо се увезени од други европски земји и дел од Турција во значително помали количини.

Ќафасан

Во 2014 година на ветеринарно инспекциско место на граничен премин Ќафасан влегле 159 пратки месо, односно 3.770.973 кг, што претставува 3.3% од вкупниот број на пратки на месо (табела 5). Од оваа количина на увезено месо, најголем дел отпаѓа на месо од живина и тоа 151 пратка односно 3.580.594 кг, а само мал дел е говедско месо односно 8 пратки или 190.379 кг.

Увезената количина на месо на останатите гранични премини **Ново Село, Меџитлија, Блаце и Аеродром- Александар Велики** е незначителна во однос на горенаведените премини, и преку нив се увезени само 27 пратки односно 237.444 кг на месо (табела 5).

Табела 5: Број на увезени пратки месо на ветеринарни инспекциски места на граничен премин во 2014 година

Ветеринарни инспекциски места на граничен премин	Број на пратки месо	Количина (кг)
Табановце	3.529	45.459.728
Богородица	837	13.445.788
Деве Баир	189	2.037.571
Ќафасан	159	3.770.973
Меџитлија	6	28.622
Аеродром Скопје	/	/
Ново Село	20	182.341

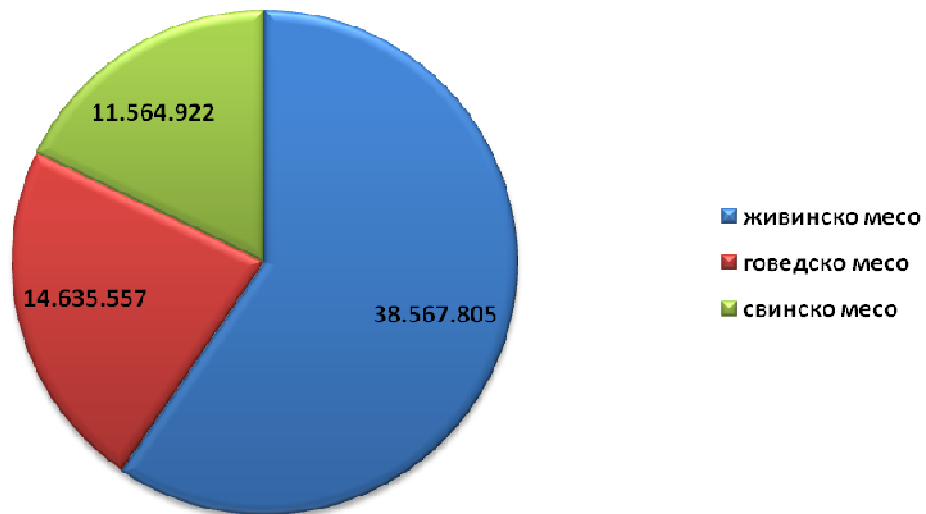
Блаце	1	26.481
Вкупно	4.741	64.768.284

Во 2014 година увезени се вкупно 1.697 пратки производи месо односно 1.042.307кг. При тоа најголем процент од пратките производи од месо и тоа 92% од вкупниот увоз се увезени на ветеринарно инспекциско место на граничен премин Табановце. Приказ на увозот на производи од месо на ветеринарни инспекциски места на гранични премини, (табелата 6).

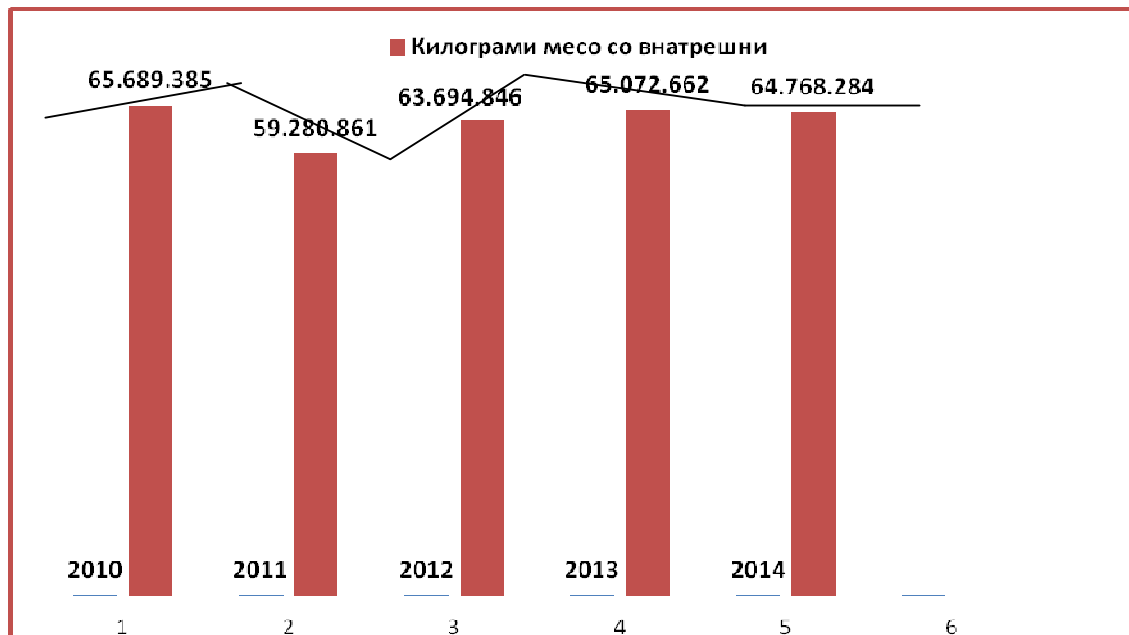
Табела 6: Број на увезени пратки и килограми производи од месо прикажани по ветеринарни инспекциски места на граничен премин во 2014 година

Граничен премин	Број на пратки производи од месо	Количина во килограми
Табановце	1.557	7.361.443
Богородица	47	34.611
Деве Баир	7	10.836
Меџитлија	13	15.634
Кафасан	47	178.800
Блаце	23	62.056
Аеродром Александар Велики	3	4.226
Вкупно	1.697	7.667.606

**Збирен приказ на килограми увезено месо со
внатрешни органи по категории во 2014 г.**

Слика 5. Приказ на количество во килограми на увезени пратки месо по категории во 2014 година

Слика 6. Компаративен приказ на увезени количини месо во периодот од 2009 до 2014 година

ДЕЛ 4

ПРЕГЛЕД НА УВЕЗЕНИ ПРАТКИ АКВАТИЧНИ ЖИВОТНИ И ПРОИЗВОДИ ОД АКВАКУЛТУРА ВО 2014 ГОДИНА

Во 2014 година увезени се вкупно 793 пратки производи од риба и производи од аквакултура (разладена, замрзната, солена, чадена риба како и рибино масло), или 7.830.676 кг, (табела 7).

Табела 7: Број на увезени пратки и килограми производи од риба и производи од аквакултура прикажани по ветеринарни инспекциски места на граничен премин во 2014 година

Ветеринарни инспекциски места на граничен премин	Број на пратки производи од риба	Количина (кг) производи од риба
Табановце	265	1.231.520
Богородица	441	5.439.936
Деве Баир	614	62.760
Ќафасан	1362	897.820
Меџитлија	1915	1965
Аеродром Скопје	74	70
Ново Село	72	2000
Блаце	/	/
Вкупно	793	7.830.676

Дел 4.1

Преглед на увезени пратки производи од риба и производи од аквакултура по Граничен премин

Богородица

Најголем број на пратки на производи од риба вклучително и аквакултура (441 пратки) во нашата земја во 2014 година влегле на ветеринарно инспекциско место на граничен премин Богородица, што претставува 55.6% од вкупниот број на пратки производи од риба и производи од аквакултура (табела 7). Како земја најголем извозник на производи од риба вклучително и аквакултура во Република Македонија, се јавува Аргентина со 2.716.286 кг, што претставува 49.9% вкупната увезена количина. Со значителен процент се истакнува и следната земја: Тајланд (1.086.279 кг или 20%), како и Грција (264.901кг или 4.9%).Следуваат Мароко, Нов Зеланд, Филипини, Шпанија со ~2%.

Табановце

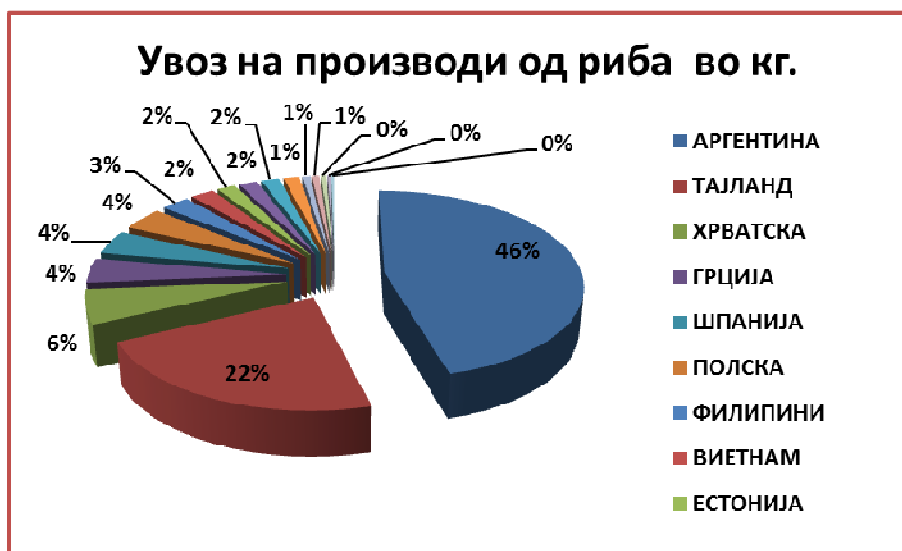
На ветеринарно инспекциско место на граничен премин Табановце во текот на 2014 година влегле 265 пратки производи од риба вклучително и аквакултура или 1.231.520 килограми, што претставува 15.7% од вкупната увезена количина (табела 7).

Најголема количина на производи увезена е од Хрватска, и тоа 360.431 кг, односно 29.3%. Следуваат Полска и Естонија со 251.121 кг и 110.342 кг соодветно. Како извозници на производи од риба вклучително и аквакултура се јавуваат и Виетнам, Германија, Норвешка.

Ќафасан

11.5% од вкупната количина на производи од риба вклучително и аквакултура во 2014 година увезени се преку ветеринарно инспекциско место на граничен премин Ќафасан. Со најголем процент, односно 34.9% се јавува Тајланд. Следуваат Аргентина со количина од 180.788 кг или 20% и Шпанија со 128.222 кг или 14.3%. Како извозници на производи од риба вклучително и аквакултура во 2014 година во нашата земја се јавуваат и: Албанија, Бразил, Виетнам, Тунис, Филипини.

Увезената количина на производи од млеко на граничните премини **Деве Баир, Меџитлија, Аеродром Александар Велики и Ново Село** е незначителна во однос на горенаведените премини, односно преку овие гранични премини увезени се вкупно 66.795 кг односно само 0.85%.

Слика 7. Приказ на земји извозници на производи риба и аквакултура во 2014 година. Шематскиот приказ е по земја и удел во количина увезени килограми

ДЕЛ 5

ПРЕГЛЕД НА УВЕЗЕНИ ПРАТКИ ХРАНА ЗА ДОМАШНИ МИЛЕНИЦИ И ХРАНА ЗА РИБИ ВО 2014 ГОДИНА

Во 2014 година во Република Македонија увезени се вкупно 294 пратки храна за домашни миленици или 2.247.229 кг, кои согласно легислативата се вклучени во нус-производи од животинско потекло или ННС (Not for Human Consumption).

Табела 8: Број на увезени пратки и килограми храна за домашни миленици прикажани по ветеринарни инспекциски места на граничен премин во 2014 година

Ветеринарни инспекциски места на граничен премин	Број на пратки	Количина (кг)
Табановце	241	1.625.663
Богородица	8	83.124
Деве Баир	19	158.946
Кафасан	9	145.771
Меџитлија	17	233.725
Аеродром Скопје	/	/
Ново Село	/	/
Блаце	/	/
Вкупно	294	2.247.229

Дел 5.1

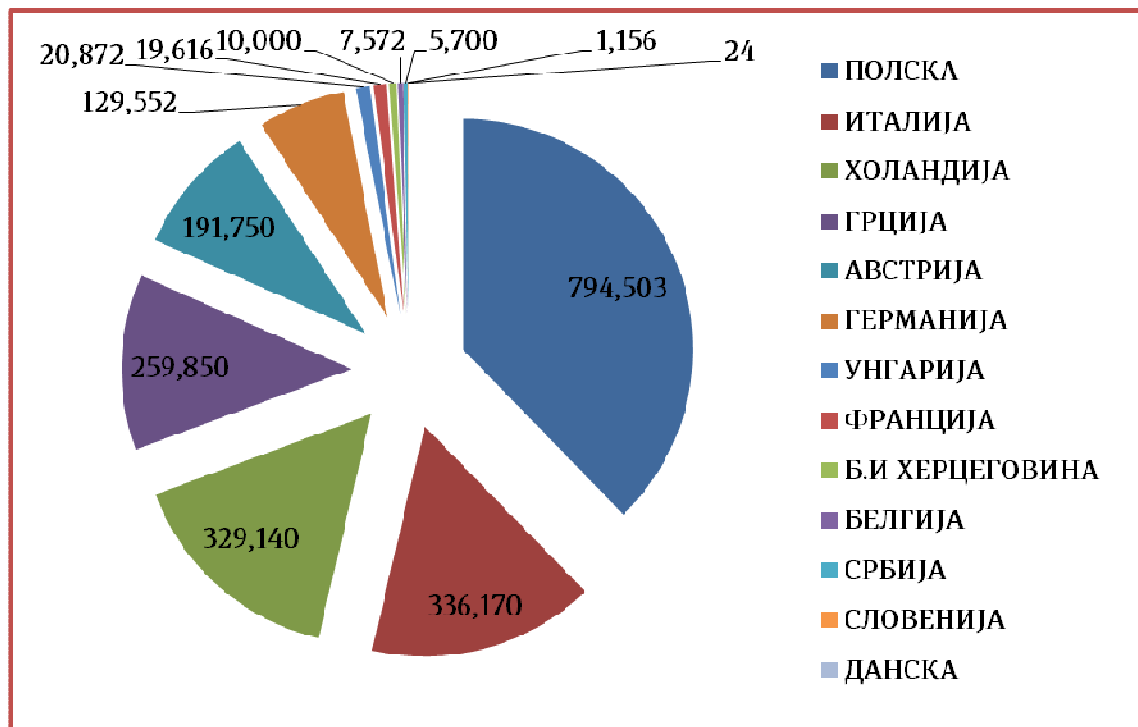
Преглед на увезени пратки храна за домашни миленици по Граничен премин

Табановце

72.3% (1.625.663 кг) од вкупната количина на храна за домашни миленици во 2014 година во Република Македонија увезени се преку ветеринарно инспекциско место на граничен премин Табановце (табела 8). Како најголем извозник со 30.6% од вкупната количина или 496.766 кг се јавува Германија, а следува Италија со 20.3% или 329.503 кг. Храна за домашни миленици се увезувала и од Полска (7%), Словенија (15.7%), Унгарија (13.5%) и Франција (6.2%), а во незначителни количини и од Холандија, Чешка и Белгија.

Количината на храна за домашни миленици увезена преку останатите гранични премини е многу помала, односно следуваат **Меџитлија** со 233.725 кг (10.4%), **Деве**

Баир 158.946 кг (7.1%), Кафасан 145.771 кг (6.5%) и Богородица 83.124 кг (3.7%), (табела 8).

Слика 8. Приказ на земји извозници на храна за домашни миленици во 2014 година. Шематскиот приказ е по земја и количина увезени килограми

Во 2014 година во Република Македонија увезени се вкупно 103 пратки храна за риби или 1.934.270 кг. на четири гранични премини кои согласно легислативата се вклучени во нус-производи од животинско потекло или ННС (Not for Human Consumption).

Табела 9: Број на увезени пратки и килограми храна за риби прикажани по ветеринарни инспекциски места на граничен премин во 2014 година

Ветеринарни инспекциски места на граничен премин	Број на пратки	Количина (кг)
Табановце	84	1.624.028
Богородица	13	254.850
Деве Баир	/	/
Кафасан	4	55.195

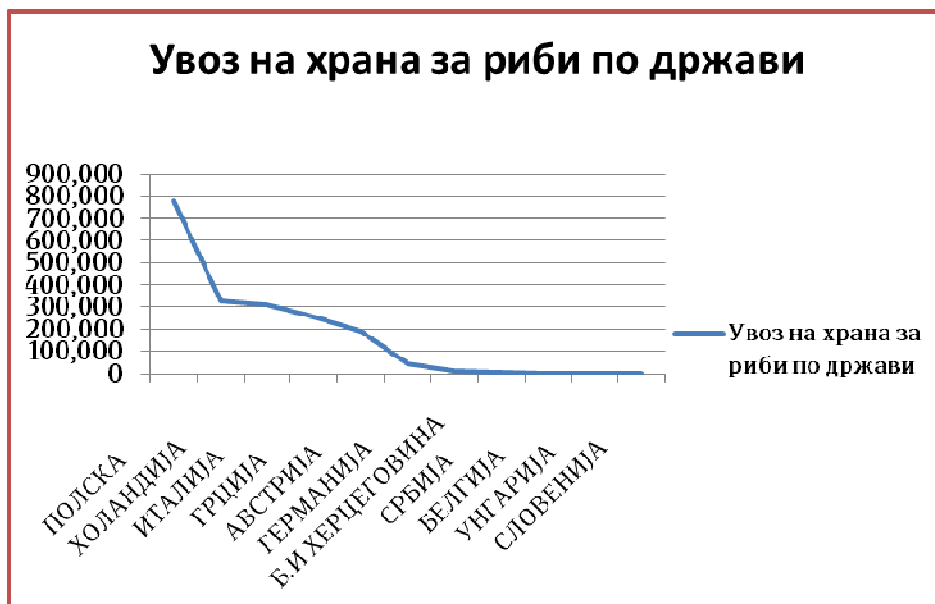
Меџитлија	/	/
Аеродром Скопје	2	197
Ново Село	/	/
Блаце	/	/
Вкупно	103	1.934.270

Дел 5.2

Преглед на увезени пратки храна за исхрана на риби по Граничен премин Табановце

Приближно 84% или 1.624.028 кг од вкупната количина на храна за исхрана на риби во 2014 година во Република Македонија увезени се преку ветеринарно инспекциско место на граничен премин Табановце (табела 9). Како најголем извозник со 47.9% од вкупната количина или 778.558 кг се јавува Полска, а следуваат Холандија, Италија и Австрија со 329.140 кг (20.3%), 255.005 кг (15.7%) и 191.750 кг (11.8%).

Увезената количина на храна за исхрана на риби на останатите гранични премини е незначителна во однос на Табановце, односно преку овие гранични премини увезени се вкупно 310.242 кг односно само 4.3%.

Слика 9. Приказ на земји извозници на храна за риби во 2014 година. Шематскиот приказ е по земја и количина увезени килограми

ДЕЛ 6

ПРЕГЛЕД НА УВЕЗЕНИ ПРАТКИ ЖИВИ ЖИВОТНИ ВО 2014 ГОДИНА

Увозот на живи животни во Република Македонија се остварува преку патниот сообраќај, како и преку воздушен сообраќај, што директно зависи од видот на животните како и нивната крајна намена. Имено преку патниот сообраќај се увезуваат крупните видови животни (говеда, овци, свињи и коњи) чија намена е одгледување, продукција и колење после увозот во Република Македонија. Исто така преку патен сообраќај се увезуваат едnodневните пилиња наменети за бројлерско производство или носење. Потеклото на пратките живи животни е пред се од земјите членки на ЕУ и земјите членки на ЦЕФТА (Србија и Босна и Херцеговина). Пратките, украсни риби, по потекло се од Израел, Индонезија, Малезија, Сингапур и Шри Ланка, а нивниот увоз се остварува преку авионски сообраќај – Аеродром Александар Велики.

Во 2014 година, значително е зголемен увозот на бумбари и корисни инсекти кои служат за опрашување на растенија, а истиот се остварува пред се преку авионски сообраќај –ветеринарно инспекциско место на граничен премин Аеродром Александар Велики, помал дел пристигнуваат преку патен сообраќај на граничните премини Деве Баир и Богородица.

Приказ на увоз на живи животни по гранични премини

- На ветеринарно инспекциско место на ГП Табановце, во 2014 година се увезени 1.054 живи животни од видот говеда, 528 живи животни од видот овци, 2.682 живи животни од видот свињи, 179.300 живи животни живина, 83 диви живи животни и 11 спортски коњи.
- На ветеринарно инспекциско место на ГП Аеродром – Александар Велики увезени се 93.339 единки украси рипки.
- На ветеринарно инспекциско место на ГП Богородица, во 2014 година се увезени 562.690 броја живина.
- На ветеринарно инспекциско место на ГП Ново Село, во 2014 година се увезени 321 живи животни од видот говеда и 2.500 кг риба за одгледување и насадување.
- На ветеринарно инспекциско место на ГП Мецитлија, во 2014 година увезени се 36.500 едnodневни пилиња и 28 диви животни за одгледување.

Табела 10: Број на увезени живи животни во Република Македонија по видови (species) и по земја на потекло на ветеринарни инспекциски места на ГП во 2014 година

Животински вид	Број на животни	Земја на потекло	Вид на Транспорт	ВИМ на ГП	Крајна дестинација
Домашни животни од видот говеда (Bos taurus, Bison bison, Bubalus bubalis и нивни вкрстени раси) наменети за приплод и/или производство по увозот					
Домашни говеда за одгледување	979	Германија	Патен транспорт	Табановце	Битола, Делчево
Домашни говеда за одгледување	45	Италија	Патен транспорт	Табановце	Кочани
Домашни говеда за колење	293	Бугарија	Патен транспорт	Ново Село	Струмица
Домашни говеда за одгледување	28	Бугарија	Патен транспорт	Ново Село	Кочани,
Домашни говеда за одгледување	30	Данска	Патен транспорт	Табановце	Битола,
Домашни овци (Ovis aries) и кози (Capra hircus) наменети за приплод и/или производство по увозот					
Домашни овци за одгледување	528	Шпанија	Патен транспорт	Табановце	Скопје, Св. Николе
Домашни свињи (Sus scrofa) наменети за приплод и/или производство по увозот					
Домашни свињи за одгледување	54	Англија	Патен транспорт	Табановце	Тетово
Домашни свињи за одгледување	81	Франција	Патен транспорт	Табановце	Скопје
Домашни свињи за одгледување	2.547	Данска	Патен транспорт	Табановце	Кавадарци, Гевгелија, Велес, Св. Николе
Еднодневни пилиња					
Еднодневни пилиња	124. 860	Србија	Патен транспорт	Табановце	Скопје, Неготино, Охрид,

Еднодневни пилиња	526.199	Грција	Патен транспорт	Богородица	Демир Хисар Гевгелија, Неготино, Гостивар, Скопје, Кичево, Куманово, Струмица, Тетово, Валандово, Велес, Штип, Крушево,
Еднодневни пилиња	36.500	Грција	Патен транспорт	Меџитлија	Битола, Тетово, Демир Хисар
Живина за одгледување	32.320	Грција	Патен транспорт	Богородица	Скопје, Куманово,
Еднодневни пилиња	123.930	Бугарија	Патен транспорт	Ново Село	Гевгелија, Струмица, Берово, Кавадарци
Живина за одгледување	54.400	БИХ	Патен транспорт	Табановце	Ресен
Украсни риби наменети за затворени украсни објекти					
Украсни рипки	13.787	Израел	Авион	Аеродром, Александар Велики	Скопје
Украсни рипки	5.096	Индонезија	Авион	Аеродром, Александар Велики	Скопје
Украсни рипки	25.284	Малезија	Авион	Аеродром, Александар Велики	Скопје
Украсни рипки	34.636	Сингапур	Авион	Аеродром, Александар Велики	Скопје
Украсни рипки	14.589	Шри Ланка	Авион	Аеродром, Александар Велики	Скопје
Животни од аквакултура наменети за одгледување, насадување, рибници и отворени украсни објекти					
	2.500 кг	Бугарија	Патен	Ново Село,	Прилеп

			транспорт	Македонија	
Домашни миленици					
Куче	1	Србија	Патен транспорт	Табановце	Скопје
Мачка	1	Јужно Афричка Република	Авион	Аеродром, Александар Велики	Скопје
Куче	1	САД	Авион	Аеродром, Александар Велики	Скопје
Куче	1	Србија	Патен транспорт	Табановце	Скопје
Куче	1	Србија	Патен транспорт	Табановце	Куманово
Бумбари (<i>bombus spp</i>) и Корисни инсекти за опрашување на растенија					
Бумбари и корисни инсекти за опрашување на растенија	30 или 115 кг,	Холандија	Авион,	Аеродром, Александар Велики,	Кочани
Бумбари	6.221 или 1.310 кг 2.856 или 1.755 кг	Словачка	Авион, Патен транспорт	Аеродром, Александар Велики, Деве Баир	Богданци, Кочани,
Бумбари и корисни инсекти за опрашување на растенија	70.000 или 89 кг	Италија	Патен транспорт	Богородица	Богданци
Бумбари	6.422 или , 719	Белгија	Авион	Аеродром, Александар Велики	Струмица
Бумбари и корисни инсекти за опрашување на растенија	24.511 или 949 кг	Грција	Патен транспорт	Богородица, Гевгелија	Богданци
Видови од редот Artiodactyla (со исклучок на bovine animals (including Bubalus and Bison species и нивни вкрстени раси), Ovis aries, Capra hircus, Suidae и Tayassuidae), и од фамилиите Rhinocerotidae и Elephantidae*					
Видови од редот*	83	Австија	Патен транспорт	Табановце	Кавадарци
Видови од редот*	28	Грција	Патен транспорт	Меџитлија	Кавадарци
Регистрирани коњи за одгледување и расплод					

Коњи	3	Австрија	Патен транспорт	Табановце	Кавадарци
Коњи	3	Бугарија	Патен транспорт	Деве Баир	Скопје
Коњи	6	Србија	Патен транспорт	Табановце	Кочани, Скопје
Коњи	2	Словенија	Патен транспорт	Табановце	Скопје
Живи полжави					
Живи Полжави	900	Бугарија	Патен транспорт	Деве Баир	Неготино

ДЕЛ 7

ОСТВАРЕНИ ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА ОД ПРОВЕРКИ И ПРЕГЛЕДИ НА ПРАТКИ ОД ЖИВОТИНСКО ПОТЕКЛО НА ВЕТЕРИНАРНИ ИНСПЕКЦИСКИ МЕСТА НА ГРАНИЧНИ ПРЕМИНИ ВО 2014 ГОДИНА

Во 2014 година, од извршените проверки и прегледи на пратки од животинско потекло, при увоз и транзит на ветеринарните инспекциски места на граничните премини во Република Македонија, остварен е финансиски приход од 95.515.700 денари (приближно 1.548.568 евра).

Најголем финансиски приход од проверка и преглед на пратки од увоз и транзит, имаат остварено ветеринарните инспекциски места на граничните премини Табановце (73%) и Богородица (16%), а сите останати премини заедно 11% (табела 11).

Во однос на финансискиот приход од проверка и преглед на пратки од увоз, најголем удел имаат ветеринарните инспекциски места на граничните премини Табановце (75%) и Богородица (15%), а сите останати премини заедно 10%. Овие бројки укажуваат дека најфреквентни премини за увоз се Табановце и Богородица (слика 10).

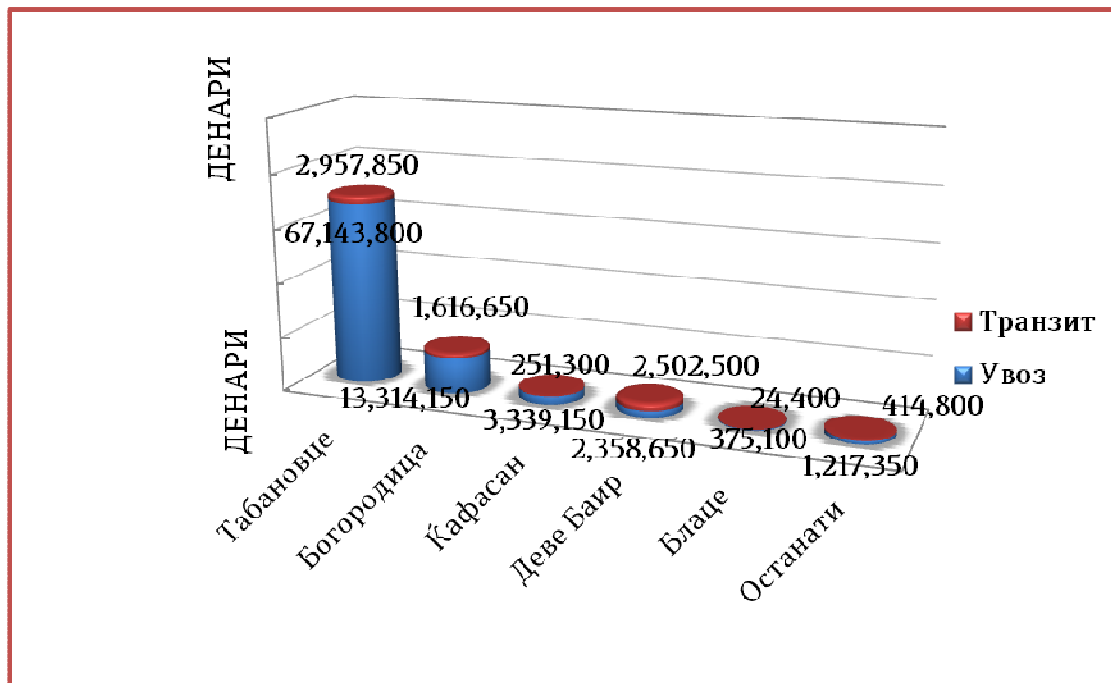
Најголем удел во финансискиот приход од проверка и преглед на пратки од транзит, имаат ветеринарните инспекциски места на граничните премини Табановце (38%), Богородица (21%), Деве Баир (32%) и Ново Село (5%). Овие бројки укажуваат дека за транзитните пратки најфреквентни се ГП-ни: Табановце, Богородица, Деве Баир. Забележителен е падот на приходите од транзитните пратки на ГП Ново Село од 13% во 2013 година на 5% во 2014 година.

Табела 11: Финансиски приходи изразени во денари од проверки и прегледи на пратки од животинско потекло при увоз и транзит на ветеринарните инспекциски места на граничен премин во 2014 година

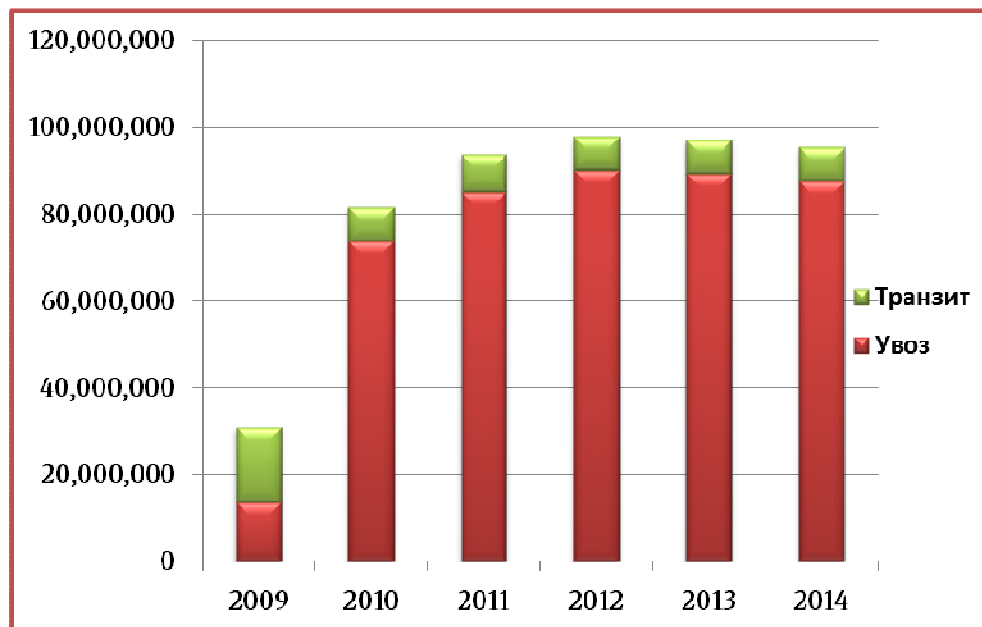
Граничен премин	Увоз	Транзит	Вкупно
Табановце	67.143.800	2.957.850	70.101.650
Богородица	13.314.150	1.616.650	14.930.800
Ќафасан	3.339.150	251.300	3.590.450
Деве Баир	2.358.650	2.502.500	4.861.150
Блаце	375.100	24.400	399.500
Останати (Меџитлија, Ново Село, Аеродром Александар Велики)	1.217.350	414.800	1.632.150
Вкупно	87.748.200	7.767.500	95.515.700

Табела 12: Финансиски приходи изразени во денари од проверки и прегледи на пратки од животинско потекло при увоз и транзит на ветеринарните инспекциски места на граничен премин во периодот од 2009 до 2014 година

Година	Увоз	Транзит	Вкупно
2009	13.667.460	17.317.475	30.984.935
2010	73.896.900	7.743.800	81.640.700
2011	85.158.100	8.678.100	93.843.000
2012	90.250.475	7.585.250	97.835.725
2013	89.466.475	7.755.800	97.222.275
2014	87.748.200	7.767.500	95.515.700

Слика 10. Финансиски приходи во денари од проверки и прегледи на пратки од увоз и транзит во 2014 година

Слика 11. Компаративен приказ на финансиски приходи во денари од проверки и прегледи на пратки во увоз и транзит во периодот од 2009 до 2014 година

ДЕЛ 8

ПРЕГЛЕД НА ПРАТКИ ПРИ УВОЗНАТА ПОСТАПКА НА ГРАНИЧНИТЕ ПРЕМИНИ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ВО 2014 ГОДИНА КОИ СЕ ПРЕДМЕТ НА ЛАБОРАТОРИСКА АНАЛИЗА КАКО И ПРЕДМЕТ НА УНИШТУВАЊЕ ИЛИ ВРАЌАЊЕ ВО ЗЕМЈАТА НА ПОТЕКЛО

Во 2014 година при извршување на задолжителната проверка и преглед на пратки од страна на официјалните ветеринари на граничните премини, со цел заштита на јавното здравје и здравјето на потрошувачите, во делот на превземање на безбедносни мерки, земени се вкупно **4.762 мостри** за анализа, што значи намалување од за 20% во споредба со лани 2013 година (5.925 мостри). Од овој број на земени 4.689 мостри се од пратки од животинско потекло како храна за исхрана на луѓе, што е за 19% помалку од 2013 година (5.780 мостри) и 73 мостри од пратки храна за исхрана на животни, што е за 50% помалку од 2013 година (143 мостри).

Согласност со утврдената годишна програма за мониторинг на пратки од увоз за 2014 година, од вкупниот број на земени мостри за анализа во 2014 година, 148 мостри се за лабораториско испитување на храна од животинско потекло и 15 мостри за храна за исхрана на животни како и 465 мостри на храна од неживотинско потекло и производи и материјали кои доаѓаат во контакт со храната. Годишната програма за мониторинг на пратки од увоз за 2014 година се реализираше во периодот од август до декември 2014 година, заради што бројот на лабораториски мостри кои се земени во согласно со оваа програма изнесува околу половина од бројот на предвидените мостри.

Во 2014 година идентификувани се 0,37 % неусогласености во однос на вкупно увезените пратки. Неусогласености се утврдени кај 42 пратки, од кои 33 се утврдени како неусогласени по однос на микробиолошките параметри и 9 пратки се идентификувани како неусогласени поради несоодветна или непотполна документација со која треба да се потврди здравствената безбедност на истите при увоз.

Како не безбедни за исхрана на луѓе, утврдени се вкупно 33 пратки од увоз или 0,37 % од вкупниот број на увезени пратки од кои 32 пратки се од групата храна за исхрана на луѓе (НС) и тоа: месо од живина, МОМ- живински, свинско месо и производи од месо. Една пратка (1) пратка е храна за исхрана на животни (ННС) (слика 12). Неисполнување на критериумите за безбедност на храна кај погоре наведените пратки се однесува на микробиолошки параметрите.

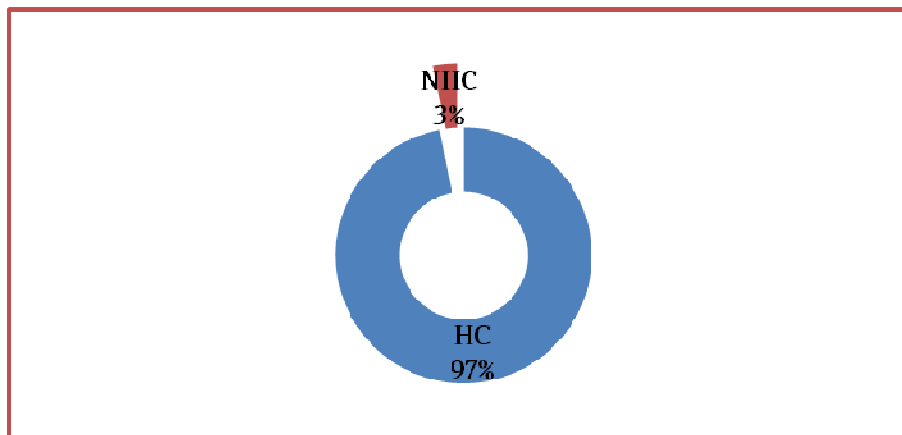
Во врска со потврденото присуство на Афлатоксин -резидуи/контаминенти од мувли кои се присутни кај зрнестите култури а кои се користат како основна компонента во добиточната храна, опасност кој ја пратеше цела 2013 година, и во 2014 година, со цел спроведување на безбедносните мерки базирани на ризик анализа, токму овој вид очекувана неусогласеност беше предмет на анализи кај пратките млеко и производи од млеко од увоз. Од вкупниот број на земени мостри во 2014 година, 59% или **2.826 мостри** отпаѓа на мостри од пратки млеко и

производи од млеко од кои 2.661 мостра е испитана на Афлатоксин (mycotoxins), како нај ризична категорија за овој вид резидуи.

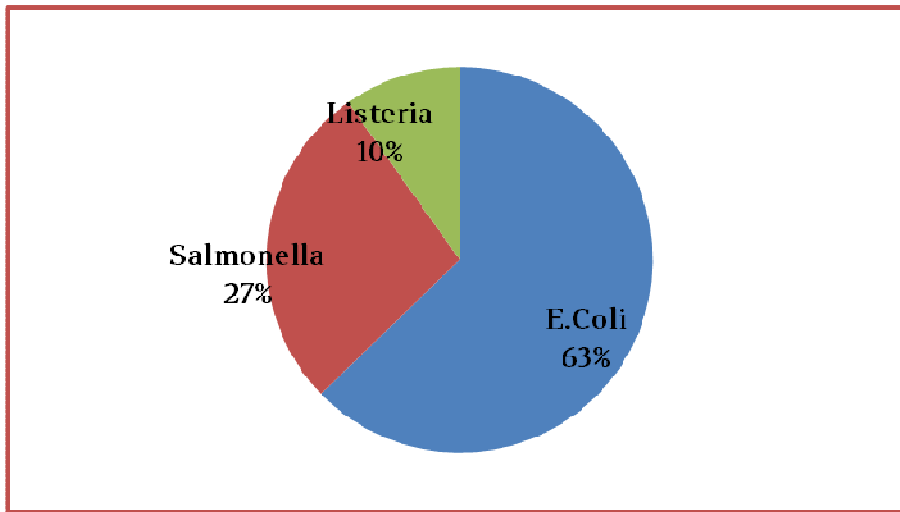
Согласно донесените безбедносни мерки во текот на 2014 година, најчесто предмет на предмет на лабораториско испитување беа пратки со потекло од земји членки на ЦЕФТА групата: Србија и Босна и Херцеговина, како и од земји членки на Европската Унија (Словенија, Чешка, Хрватска, Италија Германија, Полска, Грција, Романија Франција).

Неусогласеностите кај пратките од животинско потекло како присуство на резидуи/контаминенти над максимално дозволените вредности во 2014 години не се утврдени во мострите за кои е наложено лабораториско испитување за овој вид параметар (слика 13).

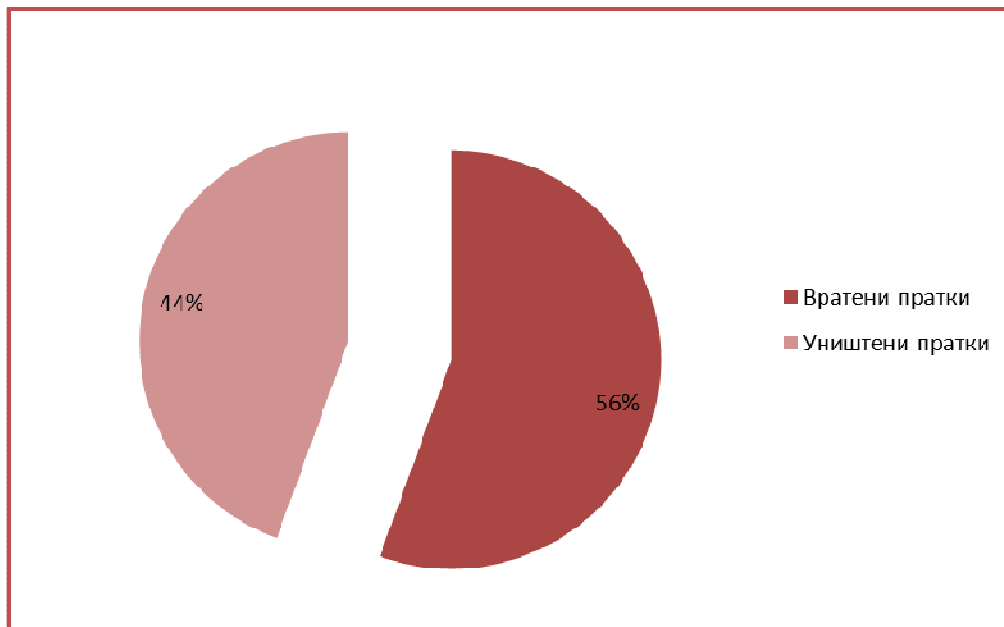
Исто така, во 2014 како небезбедни вратени или уништени се вкупно 9 пратки кои не ги исполнуваат условите за увоз поради несоодветна или непотполна документација со која треба да се потврди здравствената безбедност на истите при увоз и транзит, од нив, 3 пратки се храна за исхрана на животни (ННС), од кои 2 пратки се млеко во прав за исхрана на животни и 1 пратка додаток за храна за исхрана на животни.

Слика 12. Приказ на процентуален сооднос на број на пратки од увоз од животинско потекло наменети за исхрана на луѓе и пратки наменети за исхрана на животни кои се небезбедни согласно микробиолошки параметри

Слика 13. Приказ на процентуален сооднос на неусогласености по однос на микробиолошки критериуми кај пратки од увоз

Слика 14. Компаративен приказ на количината на вратени и уништени пратки од животинско потекло во 2014 година, при постапка за увоз

ДЕЛ 9

ПРЕГЛЕД НА КОНТРОЛИРАНИ И УВЕЗЕНИ ПРАТКИ ХРАНА ОД НЕЖИВОТИНСКО ПОТЕКЛО ВО 2014 ГОДИНА

Во 2014 година на граничните премини за влез во Република Македонија биле контролирани вкупно 19.159 пратки или 511.170.984 килограми храна од неживотинско потекло. Од вкупната бројка контролирани пратки 13.924 или 72.7% добиле дозвола за влез. За 5.224 или 27.3% била издадена согласност за влез со ускладиштување поради лабораториско тестирање, а 11 пратки биле забранети за увоз. Лабораториски биле испитани 5.224 пратки со храна при што биле земени вкупно 6017 мостри.

Во однос на видот на контролирана храна се издвојуваат житата, пекарските производи и суровините за пекарство, односно биле контролирани вкупно 2.970 пратки, од кои 1.315 пратки или 29.801.227 кг добиле дозвола за влез, а за 1655 или 109.227.553кг била издадена согласност за влез со ускладиштување поради лабораториско тестирање. Исто така може да се издвојат и овошјето, зеленчукот и нивните преработки со 103.818.228кг и шеќерот 101.704.087кг, односно 20.3% и 19.9% од вкупната количина соодветно.

***Табела 13:** Број на контролирани пратки и количина во килограми на храна од неживотинско потекло на граничните премини при увоз во Република Македонија во 2014 година*

Граничен премин	Број на контролирани пратки храна	Количина (кг)
Табановце	10.361	213.811.851
Богородица	4.488	109.272.596
Деве Баир	1.187	13.116.399
Ќафасан	956	20.270.698
Меџитлија	263	12.091.751
Аеродром Скопје	428	7.637.558
Ново Село	394	11.479.745
Блаце	565	15.330.453
Делчево	404	2.896.441
Товарна	122	82.286.104
Вкупно	19.159	511.170.984

Од прикажаното во табелата може да се види дека најфреквентни се граничните премини Табановце (10.361 пратки или 213.811.851кг) и Богородица (4.488 пратки или 109.272.596кг). На останатите гранични премини за влез во Република Македонија биле контролирани вкупно 4.310 пратки односно 188.086.537кг храна од неживотинско потекло.

Дел 9.1

Преглед на контролирани и увезени пратки производи од неживотинско потекло по Граничен премин

Табановце

Како што може да се види од табела 13, најголем број на пратки храна од неживотинско потекло во 2014 година биле контролирани на граничен премин Табановце, што претставува 54% од вкупниот број на пратки. Од вкупната бројка контролирани пратки 6.343 или 61.2% добиле дозвола за влез. За 4.012 или 38.7% била издадена согласност за влез со ускладиштување поради лабораториско тестирање, а 6 пратки биле забранети за увоз. Лабораториски биле испитани 4.012 пратки со храна при што биле земени вкупно 4.768 мостри.

Во однос на видот и количината на контролирана храна се издвојуваат житата, пекарските производи и суровините за пекарство, со контролирани вкупно 1.990 пратки (105.343.745кг), од кои 463 пратки или 11.967.935кг добиле дозвола за влез, а за 1.527 или 93.375.828кг била издадена согласност за влез со ускладиштување поради лабораториско тестирање. Исто така со значителен процент се истакнуваат и овошјето, зеленчукот и нивните преработки, пивото и безалкохолните пијалоци, како и какао производите, чоколадите, суровините за нивно производство.

Табела 13: Број на контролирани пратки и количина во килограми по вид на контролирана храна од неживотинско потекло на граничен премин Табановце

Вид на контролирана храна	Број на контролирани пратки храна	Количина (кг.)
Жита, пекарски производи и суровини за пекарство	1.990	105.343.745
Маси и масла од растително потекло	717	14.669.802
Адитиви за прехранбена индустрија	751	3.962.368
Какао производи, чоколади и бонбонски и крем. производи и суровини за производство	2.001	18.679.202

Овошје, зеленчук и преработки	1.230	17.448.956
Оцет	45	786.282
Вино и алкохолни пијалоци	152	1.556.619
Пиво и безалкохолни пијалоци	1.167	21.366.663
Минерални води	364	8.641.672
Сол	101	2.215.894
Кафе и чаеви	574	4.054.649
Детска храна и храна за доенчиња	155	873.834
Диететски производи и додатоци на храна	434	451.850
Шеќер	337	11.670.973
Зачин и зачински смеси	321	1.921.107
Останато	22	168.235
Вкупно	10.361	213.811.851

Богородица

Во текот на 2014 година на граничниот премин Богородица биле контролирани 4.488 пратки (109.272.596кг) храна од неживотинско потекло, што претставува 23.4% од вкупната количина на контролирани пратки. Од вкупната бројка контролирани пратки 3.905 (94.544.130кг) добиле дозвола за влез. За 582 пратки (14.706.976кг) била издадена согласност за влез со ускладиштување поради лабораториско тестирање, а 1 пратка била забранета за увоз. Лабораториски биле испитани 582 пратки со храна, при што биле земени 590 мостри.

Што се однесува до видот и количината на контролирана храна, со 2.616 пратки (63.779.700кг) се издвојуваат овошјето, зеленчукот и нивните преработки, а следуваат мастите и масла од растително потекло со 450 пратки, какао производите, чоколадите, суровините за нивно производство со 333 пратки, кафето и чајот со 287 пратки, житата, пекарските производи и суровините за пекарство со 283 пратки.

***Табела 14:** Број на контролирани пратки и количина во килограми по вид на контролирана храна од неживотинско потекло на граничен премин Богородица*

Вид на контролирана храна	Број на контролирани пратки храна	Количина (кг.)
Жита, пекарски производи и	283	4.065.885

суровини за пекарство		
Масти и масла од растително потекло	450	11.319.261
Адитиви за прехранбена индустрија	57	647.428
Какао производи, чоколади и бонбонски и крем.производи и суровини за производство	333	4.040.111
Овошје, зеленчук и преработки	2.616	63.779.700
Оцет	15	344.298
Вино и алкохолни пијалоци	45	431.551
Пиво и безалкохолни пијалоци	34	420.300
Минерални води	11	200.001
Сол	133	3.189.475
Кафе и чаеви	287	5.610.610
Диететски производи и додатоци на храна	58	241.083
Шеќер	132	14.783.193
Зачин и зачински смеси	34	199.700
Вкупно	4.488	109.272.596

Деве Баир

На граничниот премин Деве Баир во 2014 година биле контролирани 1.187 пратки, односно 13.116.399 килограми храна од неживотинско потекло. Од вкупната бројка контролирани пратки 1.187 (13.116.399кг) добиле дозвола за влез. За 25 пратки (258.060кг) била издадена согласност за влез со ускладиштување поради лабораториско тестирање. Лабораториски биле испитани 25 пратки со храна, при што биле земени 25 мостри.

Во однос на видот и количината на контролирана храна, на граничниот премин Деве Баир како и на Табановце се издвојуваат житата, пекарските производи и суровините за пекарство, со контролирани вкупно 284 пратки (1.995.698кг), од кои 274 пратки или 1.806.369кг добиле дозвола за влез, а за 10 пратки или 189.329кг била издадена согласност за влез со ускладиштување поради лабораториско тестирање. Исто така со значителен процент се истакнуваат и овошјето, зеленчукот и нивните преработки, пивото и безалкохолните пијалоци, како и какао производите, чоколадите, суровините за нивно производство.

Табела 15: Број на контролирани пратки и количина во килограми по вид на контролирана храна од неживотинско потекло на граничен премин Деве Баир

Вид на контролирана храна	Број на контролирани пратки храна	Количина (кг.)
Жита, пекарски производи и суровини за пекарство	284	1.995.698
Масти и масла од растително потекло	45	619.306
Адитиви за прехранбена индустрија	126	930.688
Какао производи, чоколади и бонбонски и крем. производи и суровини за производство	225	3.323.279
Овошје, зеленчук и преработки	106	1.855.719
Оцет	1	20.340
Вино и алкохолни пијалоци	15	169.010
Пиво и безалкохолни пијалоци	173	2.468.096
Минерални води	1	20.994
Сол	4	44.878
Кафе и чаеви	27	70.815
Диететски производи и додатоци на храна	89	229.998
Шеќер	42	796.707
Зачин и зачински смеси	7	9.413
Останато	42	561.459
Вкупно	1.187	13.116.399

Кафасан

На граничниот премин Кафасан во 2014 година биле контролирани 956 пратки, односно 20.270.698 килограми храна од неживотинско потекло. Од вкупната бројка контролирани пратки 739 (15.398.962кг) добиле дозвола за влез. За 216 пратки (4.871.679кг) била издадена согласност за влез со ускладиштување поради лабораториско тестирање. Лабораториски биле испитани 216 пратки со храна, при што биле земени 228 мостри.

Во однос на видот на контролирана храна се издвојуваат овошјето, зеленчукот и нивните преработки со 544 пратки (56.9%). Следуваат житата, пекарските производи и суровините за пекарство со 140 пратки (14.6%), какао производите, чоколадите, суровините за нивно производство со 79 пратки (8.3%), кафето и чајот со 68 пратки (7.1%).

Табела 16: Број на контролирани пратки и количина во килограми по вид на контролирана храна од неживотинско потекло на граничен премин Кафасан

Вид на контролирана храна	Број на контролирани пратки храна	Количина (кг.)
Жита, пекарски производи и суровини за пекарство	140	3.129.807
Масти и масла од растително потекло	32	418.273
Адитиви за прехранбена индустрија	22	252.601
Какао производи, чоколади и бонбонски и крем. производи и суровини за производство	79	522.675
Овощје, зеленчук и преработки	544	13.753.351
Оцет	7	33.358
Вино и алкохолни пијалоци	1	540
Пиво и безалкохолни пијалоци	43	672.964
Минерални води	1	24.230
Сол	2	28.000
Кафе и чаеви	68	555.154
Детска храна и храна за доенчиња	2	124
Диететски производи и додатоци на храна	1	7
Шеќер	7	760.000
Зачин и зачински смеси	7	119.614
Вкупно	956	20.270.698

Меџитлија, Аеродром, Ново Село, Блаце, Делчево, Товарна

На граничните премини Меџитлија, Аеродром, Ново Село, Блаце, Делчево и Товарна во 2014 година биле контролирани 2.167 пратки со храна од неживотинско потекло, што претставува 11.3% од вкупниот број на пратки. 212 пратки (9.786.802кг) добиле дозвола за влез. За 61 пратки (14.706.825кг) била издадена согласност за влез со ускладиштување поради лабораториско тестирање, а 3 пратки биле забранети за увоз. Лабораториски биле испитани 61 пратки со храна, при што биле земени 69 мостри.

Што се однесува до видот и количината на контролирана храна, со 452 пратки (6.980.502кг) се издвојуваат овошјето, зеленчукот и нивните преработки. Според бројот на пратки следуваат маслите и масла од растително потекло со 414 пратки, пивото и безалкохолните пијалоци со 301 пратки, житата, пекарските производи и суровините за пекарство со 273 пратки. Бројот на пратки и количината на останатите видови храна од неживотинско потекло се дадени во табеларен преглед.

Табела 17: Број на контролирани пратки и количина во килограми по вид на контролирана храна од неживотинско потекло на граничен премин Меџитлија, Аеродром, Ново Село, Блаце, Делчево и Товарна

Вид на контролирана храна	Број на контролирани пратки храна	Количина (кг.)
Жита, пекарски производи и суровини за пекарство	273	24.493.627
Маси и масла од растително потекло	414	28.395.012
Адитиви за прехранбена индустрија	124	143.177
Какао производи, чоколади и бонбонски и крем. производи и суровини за производство	118	1.082.722
Овошје, зеленчук и преработки	452	6.980.502
Оцет	13	67.164
Вино и алкохолни пијалоци	9	31.424
Пиво и безалкохолни пијалоци	301	9.385.540
Минерални води	6	124.871
Сол	33	6.194.144
Кафе и чаеви	55	410.530
Диететски производи и додатоци на храна	143	23.587
Шеќер	94	73.693.214
Зачин и зачински смеси	37	76.946
Останато	95	3.596.980
Вкупно	2.167	154.699.440

ДЕЛ 10

ПРЕГЛЕД НА КОНТРОЛИРАНИ И УВЕЗЕНИ ПРАТКИ ПРОИЗВОДИ И МАТЕРИЈАЛИ ШТО ДООЃААТ ВО КОНТАКТ СО ХРАНА ВО 2014 ГОДИНА

Во 2014 година на граничните премини за влез во Република Македонија биле контролирани вкупно 8.252 пратки или 65.182.099 килограми производи и материјали што доаѓаат во контакт со храната. Од вкупната бројка контролирани пратки 7.854 или 95.2% добиле дозвола за влез. За 394 или 4.8% била издадена согласност за влез со ускладиштување поради лабораториско тестирање, а 4 пратки биле забранети за увоз. Лабораториски биле испитани 394 пратки со производи и материјали што доаѓаат во контакт со храната, при што биле земени вкупно 398 мостри.

Во однос на видот контролирани пратки производи и материјали што доаѓаат во контакт со храната се издвојуваат материјалите, производите и садовите од вештачки маси со 2.473 контролирани пратки (12.520.947кг). За 2.348 пратки била издадена согласност за влез со ускладиштување поради лабораториско тестирање. Лабораториски биле испитани 125 пратки со производи и материјали што доаѓаат во контакт со храната, при што биле земени вкупно 126 мостри. Следуваат материјалите и производите од стакло, порцелан и керамика (2.145 пратки), машините и апаратите за производство на храна и металните садови и прибор со 1.271 и 1.209 пратки соодветно.

Табела 18: Број на контролирани пратки и количина во килограми на производи и материјали што доаѓаат во контакт со храна на граничните премини при увоз во Република Македонија во 2014 година

Граничен премин	Број на контролирани пратки производи и материјали што доаѓаат во контакт со храна	Количина (кг)
Табановце	4.370	3.950.964
Богородица	1.862	8.935.845
Деве Баир	610	4.805.574
Ќафасан	82	400.594
Меџитлија	100	599.070
Аеродром Скопје	131	607.713
Ново Село	580	5.705.278

Блаце	78	850.226
Делчево	404	2.896.441
Товарна	35	877.394
Вкупно	8.252	65.182.099

Од прикажаното во табелата може да се види дека најфреквентни се граничните премини Табановце (4.370 пратки или 3.950.964кг) и Богородица (1.862 пратки или 8.935.845кг). Следуваат граничните премини Деве Баир и Ново Село со 610 и 580 пратки соодветно. На останатите гранични премини за влез во Република Македонија во 2014 година биле контролирани вкупно 830 пратки или ~10%.

Дел 10.1

Преглед на контролирани и увезени пратки производи и материјали што доаѓаат во контакт со храна по Граничен премин

Табановце

Како што може да се види од табела 19, најголем број на пратки и тоа 4.370 производи и материјали што доаѓаат во контакт со храна во 2014 година биле контролирани на граничен премин Табановце, што претставува 53% од вкупниот број на пратки. Од вкупната бројка контролирани пратки 4.169 или 95.4% добиле дозвола за влез. За 201 пратки или 4.6% била издадена согласност за влез со ускладиштување поради лабораториско тестирање. Лабораториски биле испитани 201 пратки со храна при што биле земени вкупно 202 мостри.

Во однос на видот и количината на контролирани пратки производи и материјали што доаѓаат во контакт со храна се издвојуваат материјалите и производите од стакло, порцелан и керамика со 21.380.346кг или 54.1%.

Табела 19: Број на контролирани пратки и количина во килограми по вид на производи и материјали што доаѓаат во контакт со храна на граничен премин Табановце

Вид на контролирана храна	Број на контролирани пратки производи и материјали што доаѓаат во контакт со храна	Количина (кг.)
Метални садови и прибор	591	2.195.412
Машини и апарати за производство на храна	799	1.575.894
Материјали и производи од дрво	271	4.156.622

Материјали и производи од стакло, порцелан и керамика	1.191	21.380.346
Материјали, производи и садови од вештачки маси	992	6115.252
Материјали и производи од хартија, гума и текстил	525	4.058.058
Специфични течни детергенти и дезинфициенси за производи и материјали кои доаѓаат во контакт со храната	1	22.380
Вкупно	4.370	39.503.964

Богородица

Во текот на 2014 година на граничниот премин Богородица биле контролирани 1.862 пратки, односно 8.935.845кг производи и материјали што доаѓаат во контакт со храната. Од вкупната бројка контролирани пратки 1.745 или 93.7% добиле дозвола за влез. За 113 пратки била издадена согласност за влез со ускладиштување поради лабораториско тестирање, а 4 пратки биле забранети за увоз. Лабораториски биле испитани 113 пратки со производи и материјали што доаѓаат во контакт со храна при што биле земени вкупно 113 мостри.

Во однос на видот и количината на контролирани пратки производи и материјали што доаѓаат во контакт со храна се издвојуваат материјалите и производите од стакло, порцелан и керамика со 21.380.346кг или 54.1%.

Табела 20: Број на контролирани пратки и количина во килограми по вид на производи и материјали што доаѓаат во контакт со храна на граничен премин Богородица

Вид на контролирана храна	Број на контролирани пратки производи и материјали што доаѓаат во контакт со храна	Количина (кг.)
Метални садови и прибор	365	1.331.386
Машини и апарати за производство на храна	262	685.498
Материјали и производи од дрво	27	78.775
Материјали и производи од стакло, порцелан и керамика	438	3.744.326
Материјали, производи и садови од вештачки маси	625	2.033.519

Материјали и производи од хартија, гума и текстил	145	1.062.341
Вкупно	1.862	8.935.845

Деве Баир

На граничниот премин Деве Баир во 2014 година биле контролирани 610 пратки, односно 4.805.574 килограми производи и материјали што доаѓаат во контакт со храната.

Во однос на видот и количината на увезени производи и материјали што доаѓаат во контакт со храна, на граничниот премин Деве Баир како и на Табановце се издвојуваат материјалите и производите од стакло, порцелан и керамика со увезени 168 пратки (3.054.025кг). Следуваат материјалите, производите и садовите од вештачки маси, металните садови и прибор и машините и апаратите за производство на храна со увезени 1.165.519кг, 227.139кг и 249.020 кг соодветно.

Табела 21: Број на контролирани пратки и количина во килограми по вид на производи и материјали што доаѓаат во контакт со храна на граничен премин Деве Баир

Вид на контролирана храна	Број на контролирани пратки производи и материјали што доаѓаат во контакт со храна	Количина (кг.)
Метални садови и прибор	96	227.139
Машини и апарати за производство на храна	62	249.020
Материјали и производи од дрво	4	2.756
Материјали и производи од стакло, порцелан и керамика	168	3.054.025
Материјали, производи и садови од вештачки маси	254	1.165.519
Материјали и производи од хартија, гума и текстил	18	73.568
Останато	8	33.547
Вкупно	610	4.805.574

Ново Село

На граничниот премин Ново Село во 2014 година биле контролирани 580 пратки, односно 5.705.278 килограми производи и материјали што доаѓаат во контакт со храна. Од вкупната бројка контролирани пратки 559 (5.519.505кг) добиле дозвола за влез. За 21 пратки (185.773кг) била издадена согласност за влез со ускладиштување поради лабораториско тестирање. Лабораториски биле испитани 21 пратки производи и материјали што доаѓаат во контакт со храна, при што биле земени 21 мостри.

Во однос на видот на контролирана пратки производи и материјали што доаѓаат во контакт со храна се издвојуваат материјалите и производите од стакло, порцелан и керамика со контролирани 160 пратки (3.080.478кг).

Табела 22: Број на контролирани пратки и количина во килограми по вид на производи и материјали што доаѓаат во контакт со храна на граничен премин Ново Село

Вид на контролирана храна	Број на контролирани пратки производи и материјали што доаѓаат во контакт со храна	Количина (кг.)
Метални садови и прибор	61	288.969
Машини и апарати за производство на храна	17	34.527
Материјали и производи од дрво	1	867
Материјали и производи од стакло, порцелан и керамика	160	3.080.478
Материјали, производи и садови од вештачки маси	283	1.694.595
Материјали и производи од хартија, гума и текстил	58	605.842
Вкупно	580	5.705.278

Меџитлија, Аеродром, Кафасан, Блаце, Делчево, Товарна

На граничните премини Меџитлија, Аеродром, Кафасан, Блаце, Делчево и Товарна во 2014 година биле увезени 830 пратки производи и материјали што доаѓаат во контакт со храна, што претставува 10% од вкупниот број на пратки. 771 пратки (5.715.316кг) добиле дозвола за влез. За 59 пратки (516.122кг) била издадена согласност за влез со ускладиштување поради лабораториско тестирање. Лабораториски биле испитани 59 пратки со храна, при што биле земени 62 мостри.

Што се однесува до видот и количината на контролирана пратки, со 3.037.108кг се издвојуваат материјалите и производите од стакло, порцелан и керамика, а потоа следуваат материјалите, производите и садовите од вештачки маси со 1.512.062кг.

Бројот на пратки и количината на останатите видови производи и материјали што доаѓаат во контакт со храна се дадени во табеларен преглед.

Табела 23: Број на контролирани пратки и количина во килограми по вид на производи и материјали што доаѓаат во контакт со храна на граничен премин Мецитлија, Аеродром, Кафасан, Блаце, Делчево и Товарна

Вид на контролирана храна	Број на контролирани пратки производи и материјали што доаѓаат во контакт со храна	Количина (кг.)
Метални садови и прибор	96	466.263
Машини и апарати за производство на храна	131	260.730
Материјали и производи од дрво	3	830
Материјали и производи од стакло, порцелан и керамика	188	3.037.108
Материјали, производи и садови од вештачки маси	319	1.512.062
Материјали и производи од хартија, гума и текстил	47	206.663
Останато	46	747.782
Вкупно	830	6.231.438